

TIFLOLOGINIS KALENDORIUS

2013 METAI

Datos ir žmonės

**Lietuvos aklujų
biblioteka**

Lietuvos aklujų biblioteka
Vilnius, 2012

UDK 006.95

Ti-33

Sudarytojas ir straipsnių autorius
Juozas Valentukevičius

© Juozas Valentukevičius, 2012

© Lietuvos aklujų biblioteka, 2012

© VŠĮ „Sorre“, 2012

ISSN 1822-8267

SAUSIS

	P	7	14	21	28
	A	1	8	15	22
	T	2	9	16	23
	K	3	10	17	24
	P	4	11	18	25
	Š	5	12	19	26
	S	6	13	20	27

- 1 d.** – Naujieji metai. Lietuvos vėliavos diena.
- 3 d.** – Sukanka 80 metų, kai gimė (1933) Algimantas Katičius, filosofas, literatas. – Žr. J. Valentukevičius. *Neregių literatų sąvadas*, 2005, p. 61–62.
- 4 d.** – Brailio rašto diena (minima nuo 2001 m.).
– Sukanka 60 metų, kai gimė (1953) Dana Nemunytė, tifoldopedagogė, metodinių ir edukacinių leidinių autorė, LASUC dirbanti nuo 1975 m. – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tifoldopedagogų sąvadas*, 2002, p. 172–173.
- 6 d.** – Trys karaliai.
- 9 d.** – Sukanka 80 metų, kai gimė (1933) Ramūnas Justinas Ulinskas, aktyvus LASS narys, ilgametis LASS centro tarybos narys. – Žr. *Tiflogoginis kalendorius*, 2003 m. (Vilnius, 2002).
- 13 d.** – Laisvės gynėjų diena.
- 16 d.** – Sukanka 80 metų, kai gimė (1933) Lionginas Ragėnas, spaudos darbuotojas, žurnalistas, prozininkas. – Skaityk str. p. 19.
- 26 d.** – Sukanka 90 metų, kai gimė (1923) Elena Giedraitienė (Šenferaitė), aktyvi LASS narė Panevėžyje, tautodailininkė, saviveiklininkė.

VASARIS

	P	4	11	18	25
	A	5	12	19	26
	T	6	13	20	27
	K	7	14	21	28
	P	1	8	15	22
	Š	2	9	16	23
	S	3	10	17	24

12 d.– Užgavėnės.

14 d.– Šv. Valentino diena.

16 d.– Lietuvos Valstybės atkūrimo diena (1918).

24 d.– Sukanka 50 metų, kai gimė (1963) Raimundas Šimkus, Vilniaus sporto klubo „Šaltinis“ pirmininkas, ilgametis Lietuvos aklujų sporto federacijos prezidentas. – Skai-tyk str. p.21.

27 d.– Sukanka 85 metai, kai pradėjo veikti (1928) pirmoji aklujų švietimo įstaiga Lietuvoje – Kauno aklujų insti-tutas. Tą dieną prasidėjo pirmieji mokslo metai.

KOVAS

	P	4	11	18	25	
	A	5	12	19	26	
	T	6	13	20	27	
	K	7	14	21	28	
	P	1	8	15	22	29
	Š	2	9	16	23	30
	S	3	10	17	24	31

4 d. – Šv. Kazimieras – Lietuvos globėjas.

9 d. – Sukanka 70 metų, kai gimė (1943) Ona Metelionienė (Vailionytė), aktyvi LASS narė Lazdijų rajone.

11 d. – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena (1990).

28 d. – Sukanka 70 metų, kai gimė (1943) Antanas Mozeris, juristas, LASS revizijos komisijos pirmininkas.

31 d. – Šv. Velykos.

BALANDIS

P	1	8	15	22	29
A	2	9	16	23	30
T	3	10	17	24	
K	4	11	18	25	
P	5	12	19	26	
Š	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	

1 d. – Antroji šv. Velykų diena.

9 d. – Sukanka 50 metų, kai gimė (1963) Alvydas Valenta, filologas, spaudos darbuotojas, rašytojas. – Skaityk str. p. 23.

12 d.– Sukanka 80 metų, kai gimė (1933) Vytautas Karvelis, habil. socialinių mokslų daktaras, profesorius, daug nuveikęs ruošiant tiflopedagogus Lietuvoje (mirė 2011). – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tiflopedagogų sąvadas*, 2002, p. 104–105.

17 d.– Sukanka 50 metų, kai gimė (1963) Egidijus Jakimavičius, masažuotojas, UAB „Gydomojo masažo centras“ Vilniuje įkūrėjas.

20 d.– Sukanka 50 metų, kai gimė (1963) Daina Vitkauskienė (Murauskaitė), tiflopedagogė, VšĮ Klaipėdos ir Telšių regionų aklujų centro direktorė. – Skaityk str. p.25.

GEGUŽĖ

	P	6	13	20	27	
	A	7	14	21	28	
	T	1	8	15	22	29
	K	2	9	16	23	30
	P	3	10	17	24	31
	Š	4	11	18	25	
	S	5	12	19	26	

1 d. – Tarptautinė darbo diena. Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą (2004) diena.

5 d. – Motinos diena.

15 d.– Sukanka 60 metų, kai gimė (1953) Elena Lozovskaja (Maciulevičiūtė), ilgametė Lietuvos aklųjų bibliotekos darbuotoja, dirbanti daugiau kaip 40 metų.

16 d.– Sukanka 50 metų, kai Vilniuje (1963) buvo įsteigta Lietuvos aklųjų draugijos leidykla. Per veiklos metus išleido šimtus įvairios literatūros Brailio raštu bei literatūros aklųjų tematika. Likviduota 1991 m. pabaigoje.

18 d.– Sukanka 60 metų, kai gimė (1953) Rimantas Venckutonis, Vilniaus sporto klubo „Šaltinis“ sporto vadybininkas, tarptautinės kategorijos aklųjų riedulio teisėjas, neregijų sportininkų ugdytojas. – Skaityk str. p. 27.

31 d.– Sukanka 70 metų, kai gimė (1943) Nijolė Klepikienė (Zaleckaitė), ilgametė LASS centro tarybos narė bei Klaipėdos ir Telšių regionų aklųjų centro vadovė. – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tiflopedagogų sąvadas*, 2002, p. 115.

BIRŽELIS

	P	3	10	17	24
	A	4	11	18	25
	T	5	12	19	26
	K	6	13	20	27
	P	7	14	21	28
	Š	1	8	15	22
	S	2	9	16	23
					30

1 d. – Tarptautinė vaikų gynimo diena.

2 d. – Tėvo diena.

11 d.– Sukanka 90 metų, kai gimė (1923) Antanas Grigutis, socialinių mokslų daktaras, LASS aktyvistas, daug nuveikęs sutrikusios regos žmonių gerovei (mirė 2008). – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tiflopedagogų sąvadas*, 2002, p. 76–77.

12 d.– Sukanka 70 metų, kai gimė (1943) Edmundas Domaševičius, miškininkas, dainininkas, dainų autorius, aktyvus LASS narys Kelmėje (mirė 1999).

14 d.– Gedulo ir vilties diena (1941 m. prasidėjo masiniai Lietuvos žmonių tremimai į Sibirą).

20 d.– Sukanka 75 metai, kai gimė (1938) Juozapas Kairys, vienas aktyviausių LASS narių, kompozitorius, muzikantas (mirė 2008). – Skaityk str. p. 29.

24 d.– **Rasos. Joninės.**

29 d.– Sukanka 70 metų, kai gimė (1943) Birutė Račinskienė (Čerkauskaitė), tautodailininkė, aktyvi LASS narė Panevėžyje.

LIEPA

P	1	8	15	22	29
A	2	9	16	23	30
T	3	10	17	24	31
K	4	11	18	25	
P	5	12	19	26	
Š	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	

6 d. – Lietuvos Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena.

– Prieš 50 metų (1963) Rygoje įvyko pirmasis Pabaltijo respublikų – Lietuvos, Latvijos ir Estijos – aklujų draugijų meno saviveiklininkų festivalis. Nuo tada meno mylėtojų susitikimai tapo tradiciniais.

15 d. – Žalgirio mūšio diena (1410).

27 d. – Sukanka 75 metai, kai gimė (1938) Irena Stelmokaitė, dainininkė, įvairių konkursų ir apžiūrų dalyvė bei laureatė (mirė 2012). – Žr. V. V. Toločka. *Nors aš tik mažas paukštelis...* [rankraštis].

– Sukanka 70 metų, kai gimė (1943) Joana Aldona Kondratienė (Marcinkevičiūtė), matematikė, Brailio rašto redaktorė nuo 1974 m. – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tiflopedagogų sąvadas*, 2002, p. 116.

RUGPJŪTIS

	P	5	12	19	26
	A	6	13	20	27
	T	7	14	21	28
	K	1	8	15	22
	P	2	9	16	23
	Š	3	10	17	24
	S	4	11	18	25

14 d.– Sukanka 50 metų, kai gimė (1963) Rūta Petkevičienė (Orentaitė), tiflopedagogė, LASUC dirbanti nuo 1986 m. – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tiflopedagogų sąvadas*, 2002, p. 182.

15 d.– **Žolinė (Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena).**

23 d.– Juodojo kaspino ir Baltijos kelio diena.

30 d.– Sukanka 60 metų, kai gimė (1953) Nijolė Tajupova (Žalpytė), profesionali masažuotoja.

RUGSĖJIS

	P	2	9	16	23	30
	A	3	10	17	24	
	T	4	11	18	25	
	K	5	12	19	26	
	P	6	13	20	27	
	Š	7	14	21	28	
	S	1	8	15	22	29

1 d. – Mokslo ir žinių diena.

8 d. – Šilinė (Švč. Mergelės Marijos gimimo diena).

17 d.– Sukanka 60 metų, kai gimė (1953) Alfreda Jocienė (Dabulskytė), pedagogė, edukacinių leidinių autorė, LASUC dirbanti nuo 1975 m. – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tįflopedagogų sąvadas*, 2002, p. 91.

22 d.– Baltų vienybės diena (1236 m. įvyko Saulės mūšis).

27 d.– Sukanka 80 metų, kai gimė (1933) Regina Audickienė (Šimonytė), LASS veteranė, saviveiklininkė, ilgameitė Suaugusiųjų aklujų vidurinės mokyklos Panevėžio skyriaus Brailio rašto mokytoja.

SPALIS

	P	7	14	21	28
	A	1	8	15	22
	T	2	9	16	23
	K	3	10	17	24
	P	4	11	18	25
	Š	5	12	19	26
	S	6	13	20	27

- 1 d.** – Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena.
- 5 d.** – Tarptautinė mokytojų diena.
- 10 d.**– Pasaulinė regėjimo diena. Minima antrąjį spalio ketvirtadienį nuo 1998 m.
- 12 d.**– Sukanka 80 metų, kai gimė (1933) Romualda Zagorskienė (Navickaitė), spaudos darbuotoja, grožinės literatūros vertėją iš anglų k. – Žr. J. Valentukevičius. *Neregių literatūrai sąvadas*, 2005, p. 151–152.
- 15 d.**– Tarptautinė baltosios lazdelės diena (Aklųjų diena). Lietuvoje švenčiama nuo 1993 m.
- 25 d.**– Lietuvos Respublikos Konstitucijos diena.
– 1991 m. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga priimta pilnateise nare į Europos aklųjų sąjungą.
- 31 d.**– Prieš 80 metų (1928) pirmą kartą neregiai – Kauno aklųjų instituto auklėtiniai – koncertavo per Kauno radiją. Eteryje skambėjo pirmasis tiesioginis neregių koncertas Lietuvoje.

LAPKRITIS

	P	4	11	18	25
	A	5	12	19	26
	T	6	13	20	27
	K	7	14	21	28
	P	1	8	15	22
	Š	2	9	16	23
	S	3	10	17	24

1 d. – Visų šventųjų diena.

2 d. – Vėlinės – mirusiųjų atminimo diena.

19 d.– sukanka 100 metų, kai gimė (1913) Ona Vaisbutienė (Ratkutė), ilgametė Kauno aklųjų mokyklos mokytoja (mirė 2000). – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tiflopedagogų sąvadas*, 2002, p. 254.

22 d.– Sukanka 85 metai, kai gimė (1928) Juozas Marcinkus, rašytojas, dainininkas, literatūros leidėjas, ilgametis LASS veikėjas. – Žr. J. Valentukevičius. *Neregių literatų sąvadas*, 2005, p. 74–76.

– Sukanka 50 metų, kai gimė (1963) Dangutė Skėrienė (Baranauskaitė), sportininkė, lengvaatletė, trijų parolimpinių žaidynių dalyvė, daugkartinė Lietuvos čempionė, pasaulio bei Europos čempionatų prizininkė.

23 d.– Lietuvos kariuomenės diena.

GRUODIS

	P	2	9	16	23	30
	A	3	10	17	24	31
	T	4	11	18	25	
	K	5	12	19	26	
	P	6	13	20	27	
	Š	7	14	21	28	
	S	1	8	15	22	29

3 d. – Pasaulinė neįgaliųjų diena.

10 d.– Tarptautinė žmogaus teisių diena.

14 d.– Sukanka 90 metų, kai gimė (1923) Antanas Jonynas, rašytojas, vienas žymiausių Lietuvos aklųjų draugijos organizacijos veikėjų (mirė 1976). – Skaityk str. p. 33.

16 d.– Sukanka 125 metai, kai gimė (1888) Juozas Nemeikša, gydytojas, oftalmologas, aklųjų švietimo organizatorius, nereglių globėjas (mirė 1958). – Žr. V. V. Toločka. *Lietuvos tiflopedagogų sąvadas*, 2002, p. 172.

24 d.– **Kūčios.**

25–26 d. – **Šv. Kalėdos.**

MINĖTINOS SUKAKTYS

Prieš 300 metų (1713 m. spalio 5 d.) gimė garsus prancūzų rašytojas, filosofas ir švietėjas Deni Didro (Denis Diderot). Pasaulio neregiamis ir jų bičiuliams labai reikšminga 1749 m. parašyta jo knyga „Laiškas apie akluosius regintiesiems pamokyti“. Šiame leidinyje pirmą kartą labai aiškiai pasakoma ir įrodoma, kad neregius būtina sistemingai lavinti ir šviesti. Knyga sulaukė pačių įvairiausių vertinimų, net prieštarų, bet bėgant metams jos populiarumas tik didėjo. Ji buvo išversta į daugelį pasaulio kalbų. Lietuvių kalba (5 000 egzempliorių tiražu) ši knyga pasirodė 1977 metais.

Prieš 90 metų, 1923 m. vasario 22–24 d., Kaune vyko antrasis Lietuvos gydytojų suvažiavimas. Jame buvo priimta reikšminga neregiamis rezoliucija ir sudarytas vykdomasis komitetas, kuris turėjo pradėti rūpintis akliųjų globa Lietuvoje. Gydytojo oftalmologo profesoriaus Petro Avižonio perskaitytas pranešimas „Akliųjų globojimas kitur ir Lietuvoje“ sulaukė gydytojų dėmesio ir plataus atgarsio visuomenėje. Šalyje netrukus pradėta rūpintis akliųjų globos ir švietimo reikalais.

Prieš 80 metų (1933) pirmą kartą buvo filmuojami neregiai – Kauno akliųjų instituto auklėtiniai. Vaizdinė medžiaga panaudota kino žurnale „Lietuvos kronika“, Nr. 13. Šis žurnalas buvo rodomas Lietuvos kino teatruose. Deja, nei kraštotyrininkams, nei archyvarams iki šiol nepavyko rasti šio svarbaus vaizdo dokumento.

Prieš 75 metus (1938) Kaune keturi neregiai baigė Marijos Nikolskienės masažo kursus, gavo diplomus ir pradėjo

verstis masažuotojo praktika. Nuo tų metų prasidėjo masažuotojų profesijos istorija Lietuvoje. Šiuo metų masažuotojais dirba keli šimtai neregijų ir silpnaregių.

Prieš 25 metus, 1988 m. spalio 14–26 d., Pietų Korėjoje, Seulo mieste, vyko VIII parolimpinės žaidynės. Tokio lygio varžybose pirmą kartą dalyvavo du regėjimo negalią turintys Lietuvos sportininkai lengvaatlečiai. Vytautas Girnius iškovojo du aukso medalius, Danutė Linkevičiūtė-Šmidek – vieną sidabro ir vieną bronzos.

Prieš 20 metų Lietuvoje oficialiai pradėta minėti Tarpautinė baltosios lazdelės diena. Pirmasis respublikinis renginys įvyko Klaipėdoje 1993 m. spalio 15 d. Nuo tada renginiai vyksta kasmet įvairiose šalies vietovėse ir yra dedikuojami kuriai nors neregijams aktualiai temai viešinti.

Prieš 20 metų Vilniuje pradėjo veikti savarankiška vaikų muzikos mokykla „Lyra“, joje mokosi ir sutrikusios regos vaikai.

STRAIPSNIAI

LIONGINAS RAGĖNAS

Gimė 1933 m. sausio 16 d. Aviliuose, Zarasų rajone. Mokėsi Avilių septynmetėje mokykloje. Buvo geras ir aktyvus moksleivis, mėgo sportuoti. Po Antrojo pasaulinio karo visoje Lietuvoje buvo užsilikę nemažai sprogmenų, dėl to nutikdavo daug žiaurių ir skaudžių nelaimių. Nukentėjo ir septyniolikmetis Lionginas – 1950 m. rugpjūčio 5 d. buvo sužeistas ir neteko regėjimo. Po metų, kai sugijo žaizdos ir šiek tiek apsirato su kasdiene tamsa, atvyko mokytis į Kauno aklųjų mokyklą. Greitai išmoko Brailio raštą, aktyviai įsijungė į mokyklos gyvenimą. Baigė mokyklą 1955 m., tą pačių metų rugsėjį pradėjo studijuoti žurnalistiką Vilniaus universitete. Jau studijų metais domėjosi aklųjų bendruomenės gyvenimu, dalyvavo tuometinės Lietuvos aklųjų draugijos veikloje, rašė straipsnius apie akluosius. 1960 m. vasarą baigė studijas ir tapo diplomuotu žurnalistu. Lionginas yra pirmasis neregys Lietuvoje, įgijęs aukštąjį žurnalisto išsilavinimą. LAD vadovai, pastebėję gabų ir energingą žmogų, jau 1960 m. rugpjūčio 1 d. jam patikėjo žurnalo „Mūsų žodis“ vyriausiojo redaktoriaus pareigas. Mėnraštyje buvo rašoma ne tik apie aklųjų įmonių veiklą, neregijų kultūrinį gyvenimą Lietuvoje, bet ir apie akluosius užsienyje. Tikriausiai ne visi žurnalo skaitytojai žino, kad tikrasis leidinio pavadinimo krikštatėvis yra būtent Lionginas. Tai jis 1958 m. pabaigoje naujam leidiniui pasiūlė tokį pavadinimą.

Po trejų darbo metų redakcijoje L. Ragėnas perėjo dirbti redaktoriumi į ką tik įsteigtą Lietuvos aklųjų draugijos leidyklą. O 1966–1973 m. buvo šios leidyklos direktorius ir vyriausiasis redaktorius. Rūpinosi knygų ir vadovėlių leidyba Brailio raštu. 1976–1984 m. buvo LAD garso įrašų namų direktorius ir vyriausiasis redaktorius. Daug dėmesio skyrė garsinių kny-

gų kokybei ir taisyklingai lietuvių kalbai. Vėlesni darbai taip pat susiję su knyga ir leidyba: dirbo LAD leidykloje „Versmė“ ir Lietuvos aklujų bibliotekoje. Nuo 2001 m. pradžios išėjo į užtarnautą poilsį. Džiugu, kad iki šiol tebėra aktyvus ir kūrybingas žmogus.

Ypatingą vietą L. Ragėno gyvenime užima kūrybinis darbas. Pirmuosius darbelius rašyti pradėjo dar mokydamasis Avilių septynmetėje mokykloje – spausdino žinutes rajoninėje spaudoje. Apsakymus ir vaizdelius pradėjo kurti mokydamasis Kaune. Pirmasis apsakymas „Paskandintas spinningas“ išspausdintas žurnale „Žvaigždutė“ (1954 m., Nr. 10). Kiti spausdinti žurnale „Mūsų žodis“, neregijų literatų kūrybos almanachuose „Vaivorykštė“ ir „Žodžio spalvos“. Jo kūryba žavėjosi ir kitų respublikinių žurnalų skaitytojai. 2002 m. L. Ragėnas tapo Neregijų literatų konkurso laureatu, tais pačiais metais pasirodė pirmoji jo apsakymų knyga „Paežerės vaizdeliai“. Antrą kartą šio konkurso laureatu tapo 2008-aisiais, pasirodė ir antroji knyga „Mano džiaugsmo dienos, mano skausmo dienos“. Autorius yra ištikimas savo tradicijai, toliau kuria meniškus apsakymus, jų yra tiek, kad užtektų ir trečiai knygai išleisti, to autoriui nuoširdžiai ir linkime.

RAIMUNDAS ŠIMKUS

Gimė 1963 m. vasario 24 d. Antrųjų Svirnų kaime, Anykščių rajone. 1973 m. pradėjo mokytis Kauno aklųjų internatinėje mokykloje. Po dvejų metų mokslus tęsė sostinėje. Buvo aktyvus moksleivis, mėgo sportuoti. 1983 m. baigė Antano Jonyno aklųjų ir silpnaregių mokyklą. Tų pačių metų rudenį pradėjo dirbti Lietuvos aklųjų draugijos Vilniaus gamybiniam mokymo kombinate sporto metodininku. Vienas svarbiausių Raimundo darbų – treniruoti Lietuvos vyrų aklųjų riedulio (golbolo) komandą.

Treniruoti šią komandą pradėjo 1988 m. pradžioje. Iki tol Lietuvoje buvo žaidžiamas populiarus komandinis aklųjų žaidimas – rolingbolas (žaidžiama sunkiu dviejų ar trijų kilogramų kimštiniu kamuoliu). Raimundui stojus prie trenerio vairo, pradėta žaisti pagal oficialias Tarptautinės aklųjų sporto asociacijos (IBSA) patvirtintas aklųjų riedulio taisykles. Pagrindinis skirtumas tas, kad vietoje kimštinio sunkaus kamuolio pradėtas naudoti daug lengvesnis skambantysis kamuolys, patikslinti vartų ir aikštelės matmenys, komandos žaidėjų skaičius. Raimundą drąsiai galima vadinti sumaniu šio komandinio žaidimo organizatoriumi ir pradininku Lietuvoje. Visų nuostabai ir džiaugsmui, visiškai netikėtai, 1988 m. jo treniruojama vyrų komanda tapo Sovietų Sąjungos čempionais. Todėl Lietuvai buvo patikėta 1989 m. surengti tarptautinį aklųjų riedulio turnyrą Vilniuje. Turnyras praėjo sklandžiai, gal net šiek tiek pakylėtai, nes tuo metu Lietuvoje vyko svarbūs istoriniai įvykiai – kilo Lietuvos persitvarkymo sąjūdis, visuotinis atgimimas. Apie šias varžybas buvo sukurtas dokumentinis filmas – „Tylos, atskamba kamuolys...“ Jo kopijos yra Lietuvos aklųjų bibliotekos fonduose.

R. Šimkus 1992–2008 m. užėmė atsakingas pareigas, buvo Lietuvos aklųjų sporto federacijos (LASF) prezidentas. Rūpinosi aklųjų ir silpnaregių sporto reikalais visoje šalyje. Su bendradarbiais organizavo įvairių sporto šakų respublikines varžybas ir čempionatus. Stengėsi, kad geriausi sportininkai atstovautų Lietuvai Europos ir pasaulio čempionatuose bei parolimpinėse žaidynėse. Daug kartų buvo Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sportinių delegacijų vadovu: 1993 m. vadovavo lengvaatlečių sportininkų delegacijai Europos čempionate Dubline, po metų pasaulio čempionate Berlyne – čia dalyvavo geriausi mūsų šalies sportininkai. Keturis kartus su šalies sportininkais dalyvavo parolimpinėse žaidynėse. Jo vadovavimo Lietuvos aklųjų sporto federacijai metais buvo pasiekta daug gražių sportinių pergalių, pagerinta šalies, Europos ir pasaulio rekordų. Lietuvos neregiai sportininkai gražiai ir prasmingai garsino Lietuvą.

Raimundas nuo 1993 m. iki šiol yra Vilniaus miesto aklųjų ir silpnaregių sporto klubo „Šaltinis“ pirmininkas. Jo pastangomis atnaujinta ir sutvarkyta sporto bazė Skroblų gatvėje, veikia baseinas ir sporto salė, yra puikios sąlygos treniruotis aklųjų riedulio komandai.

Nuo 2009 m. R. Šimkus taip pat dirba ir VšĮ Panerių biurų centro direktoriaus pavaduotoju.

Už nuopelnus Lietuvos sportui apdovanotas Kūno kultūros ir sporto departamento atminimo medaliu (2000) ir Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus garbės raštu (2008).

ALVYDAS VALENTA

Gimė 1963 m. balandžio 9 d. Gegutės kaime, Lazdijų rajone. 1970 m. pradėjo mokytis Kauno aklųjų internatinėje mokykloje, 1975-aisiais perėjo į Vilniaus A. Jonyno aklųjų ir silpnaregių vidurinę mokyklą. Ją baigė 1983 metais. Dar mokyklos suole pradėjo domėtis literatūra, tad tolesnis mokslų kelias buvo aiškus. Jau tų pačių metų rudenį, sėkmingai išlaikęs stojamuosius egzaminus, tapo Vilniaus valstybinio universiteto studentu. Filologijos fakultete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Baigęs studijas, 1988 m. pradėjo dirbti Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos mėnraštyje „Mūsų žodis“. Čia sėkmingai dirbuojasi iki šiol ir yra produktyviausias šios redakcijos darbuotojas, parašęs kelis šimtus straipsnių įvairiomis temomis. 1997 m. Alma Mater Vilnensis sėkmingai baigė magistrantūros studijas ir gavo kvalifikacinį magistro laipsnį.

Alvydo gyvenime labai svarbią vietą užima kūryba, žurnalistinė ir literatūrinė veikla. Nuo 2007 m. jis Lietuvos rašytojų sąjungos, o nuo 2008-ųjų ir Lietuvos žurnalistų sąjungos narys. Pirmuosius kūrinius sukūrė dar būdamas penkiolikos. Pirmuosius eilėraščius publikavo žurnale „Mūsų žodis“ ir Lietuvos neregijų kūrybos almanache „Vaivorykštė“ (1984). Publicistikos straipsnius, literatūrinę kūrybą yra spausdinęs įvairiuose leidiniuose: „Šiaurės Atėnai“, „Literatūra ir menas“, „7 meno dienos“, „Naujoji Romuva“, „Esu“, „Bičiulis“ ir kt. Kūrėjas aktyviai dalyvauja šalies literatūriniame gyvenime, „Poezijos pavasario“, „Poetinio Druskininkų rudens“ renginiuose, domisi literatūros naujienomis. Jis yra vienintelis LASS literatas, tris kartus laimėjęs Neregijų literatūrai kūrybos konkursą ir triskart tapęs laureatu. Išleistos trys konkursinės knygos: dvi poezijos rinktinės – „Bliuzo gimimas“ (1997), „Žodžiai – sar-

giniai šunys“ (2000) ir romanas su biografinėmis improvizacijomis „Pradžios užkalbėjimai“ (2010). Be šitų, išleistos dar penkios poezijos ir dvi prozos knygos. Be to, autorius yra paruošęs ir išleidęs dvi knygas akliems aktualiomis kultūros pažinimo temomis. 2008 m. kartu su Henriku Stuku parengė ir išleido lietuvių pasakojamosios tautosakos rinkinį „Laumių vaikai“. Už šią knygą abu sudarytojai tų pačių metų pabaigoje apdovanoti LR kultūros ministerijos premija. Pagal „Laumių vaikus“ buvo parengta kompaktinė plokštelė „Laumiukai“ – tarmiškai įskaityta 80 lietuvių liaudies pasakų.

A. Valenta yra vienas pirmųjų neregijų Lietuvoje, 1992 m. pradėjusių dirbti kompiuteriu. 2009–2011 m. jis dalyvavo Lietuvos neįgaliųjų draugijos vykdytame nuotolinių studijų projekte „E. studijos ir naujos įsidarbinimo galimybės neįgaliesiems“.

A. Valenta aktyvus Lietuvos aklių ir silpnaregių sąjungos narys. Dažnai renkamas delegatu į organizacijos suvažiavimus. Yra kelių nuolat veikiančių komisijų narys. Dalyvauja įvairiuose projektuose ir programose. Domisi fizinės aplinkos pritaikymu žmonėms, turintiems regėjimo negalią. Patirties, kaip pritaikyti aplinką įvairių negalių žmonėms, 2011 m. sėmėsi Londone, Karalienės Elžbietos fonde.

Dar mokykloje Alvydas pamėgo ir sportą, ypač plaukimą ir šachmatus. Dalyvavo įvairiose komandinėse moksleivių šachmatų varžybose. Kaip plaukikas iki šiol atstovauja Vilniaus aklių ir silpnaregių sporto klubui „Šaltinis“. Rezultatai prie šachmatų lentos kuklesni, tačiau po ilgesnės pertraukos vėl pradeda domėtis šia intelektualine ir sportine veiklos sritimi.

DAINA VITKAUSKIENĖ

Gimė 1963 m. balandžio 20 d. Rusnėje, Šilutės rajone. Aštuonmetę mokyklą lankė Traksėdžiuose, vėliau mokėsi Šilutės pirmojoje vidurinėje mokykloje. Mokėsi groti akordeonu, baigė vaikų muzikos mokyklą. 1981–1985 m. studijavo Šiaulių pedagoginio instituto Klaipėdos ikimokyklinio auklėjimo fakultete. Tapo ikimokyklinės pedagogikos ir psichologijos specialiste, įgijo dėstytojo kvalifikaciją. Baigusi studijas buvo pakviesta dirbti į Lietuvos aklųjų draugiją, Klaipėdos tarprajoninius kultūros namus. Vadovavo buities ir kultūros būrelių veiklai. Koordinuoti teko visą Žemaitijos regioną. Susipažino su neregijų organizacija, jos veikla bei nariais. Aktyviai įsijungė į organizacijos kultūrinį muzikinį gyvenimą.

Nuo 1992 m. lapkričio pradėjo dirbti Aklųjų ir silpnaregių socialinio ugdymo mokyklos Klaipėdos skyriuje. Kai įstaiga buvo reorganizuota į Klaipėdos aklųjų ir silpnaregių socialinio ugdymo centrą, tęsė tiflopedagogės darbą, mokė ir lavino jaunąją kartą. Po dviejų metų jai buvo patikėtos atsakingos pareigos, tapo direktorės pavaduotoja ugdymo reikalams.

Nuo 1998 m. pavasario pradėjo eiti Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Klaipėdos įmonės poilsio bazėje „Spindulys“ administratorės pareigas. Su šeima persikėlė gyventi į Šventąją. Rūpinosi organizacijos narių vasaros poilsio organizavimu. Nuo 2004 m. pradžios pradėjo dirbti širdžiai mielą darbą – užėmė Palangos poilsio namų „Baltija“ reabilitacijos centro tifloreabilitologės pareigas. Apakusiems žmonėms suteikia labai reikalingą pagalbą, moko gyventi tamsoje ir padeda išmokti įvairiapusės reabilitacijos įgūdžių.

Daina visą gyvenimą didelį dėmesį skyrė savišvietai ir studijoms. 1999 m. baigė Šiaulių universiteto specialiosios

pedagogikos fakultetą ir gavo tiflopedagogo kvalifikaciją. 2012 m. Vilniuje baigė Mykolo Romerio universiteto Socialinės politikos fakulteto tęstines studijas ir įgijo socialinio darbuotojo kvalifikaciją. Ji gilina žinias įvairiose trumpalaikėse studijose, seminaruose, konferencijose. Aklųjų ir silpnaregių ugdymo, švietimo bei reabilitacijos klausimais skaito pranešimus mokslinėse ir praktinėse konferencijose. Jos darbų yra paskelbta moksliniuose leidiniuose, keli straipsniai publikuoti periodinėje spaudoje.

D. Vitkauskienė visą laiką domėjosi Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos veikla. Stengėsi padėti žmogui, kuriam reikalinga pagalba. Viename interviu nuoširdžiai pratarė: „Gerai jaučiuosi tada, kai galiu padėti žmogui, turinčiam regos sutrikimų, surasti savo taką į šviesą. Teko laimėti pažinti daug neregųjų, tiek suaugusių, tiek vaikų. Jau galiu pasidžiaugti savo auklėtinių laimėjimais. Tai džiugina.“

Nuo 2010 m. Daina tapo Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos centro tarybos nare. Yra kelių nuolat veikiančių komisijų narė. Nuo 2011 m. sausio 25 d. yra VŠĮ Klaipėdos ir Telšių regionų aklųjų centro direktorė.

RIMANTAS VENCKUTONIS

Gimė 1953 m. gegužės 18 d. Vilniuje. Baigė Vilniaus 31-ąją profesinę technikos mokyklą. Dar mokydamasis jau aktyviai sportavo, dalyvavo dviratininkų varžybose. 1970–1978 m. mokėsi Leningrado (Rusija, dabar Sankt Peterburgas) kūno kultūros ir sporto technikume. 1990–1995 m. studijavo Kauno kūno kultūros institute, tapo diplomuotu kūno kultūros mokytoju.

1974 m. pradėjo dirbti dviratininkų treneriu Vilniaus kompleksinėje sporto mokykloje. Nuo 1977 m. dirbo Lietuvos aklųjų draugijos Vilniaus gamybiniam mokymo kombinatui sporto metodininku. Nuo tų metų, jau daugiau kaip trisdešimt penkerius metus, jo veikla susijusi su neregijų ir silpnaregių sportu. 1980 m. Rimantas buvo LAD Vilniaus tarprajoninių kultūros namų sporto instruktorius. 1988-aisiais jam patikėtos atsakingos pareigos – paskiriamas visos organizacijos sporto instruktoriumi. Dirbdamas LASS centro valdyboje, buvo atsakingas už visos Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sportinį judėjimą. Turėjo teikti metodinę bei informacinę medžiagą sportininkams ir treneriams, organizuoti ir rūpintis regioninėmis, respublikinėmis ir tarptautinėmis varžybomis. 1992 m. Rimantas tapo Lietuvos aklųjų sporto federacijos (LASF) atsakinguoju sekretoriumi, po metų – LASF generaliniu sekretoriumi. Į šias pareigas jis buvo renkamas daug kartų ir jas užėmė iki 2008 m. pabaigos. Dirbant sporto federacijoje teko nemažai paplušėti ugdant sportininkus, atveriant jiems galimybes dalyvauti tarptautinio lygio varžybose, Europos ir pasaulio čempionatuose, sudarant galimybes dalyvauti parolimpinėse žaidynėse ir pasiekti aukštų rezultatų akliesiems ir silpnaregiams sportininkams. Nuo 2003 m. iki šiol Rimantas yra Vilniaus miesto aklųjų ir sil-

pnaregių sporto klubo „Šaltinis“ sporto vadybininkas. O nuo 2010-ųjų ir Vilniaus miesto vandens sporto mokyklos neįgalųjų plaukimo treneris.

Rimantas susijęs ir su aklųjų rieduliu (golbolu). Prie šios pastaruosiu metu ganėtinai populiarios aklųjų komandinės sporto šakos yra nuo pat jos ištakų iki šių dienų. Jam teko organizuoti pirmąsias aklųjų riedulio varžybas Lietuvoje, rūpintis Lietuvos komandos išvykomis į tarptautines varžybas, o tai pavykdavo tik suradus rėmėjų. Daugiau kaip prieš 20 metų Rimantas įgijo ir tarptautinę aklųjų riedulio teisėjo kvalifikaciją, pats ugdė būsimus teisėjus Lietuvoje. Jo iniciatyva 2007 m. įsteigta Lietuvos golbolo teisėjų asociacija (LGTA). Lietuvos teisėjai turi gerą vardą ir autoritetą už šalies ribų. Jie nuolat kviečiami į įvairias tarptautines varžybas. Pačiam Rimantui ne kartą teko teisėjauti Europos aklųjų riedulio čempionatuose, taip pat ir 1996 m. Atlantoje vykusiose parolimpinėse žaidynėse.

Už nuopelnus Lietuvos sportui Rimantas Venckutonis apdovanotas Kūno kultūros ir sporto departamento atminimo medaliu (2000), Kūno kultūros ir sporto departamento III laipsnio medaliu (2003) ir Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitė garbės raštu (2011).

JUOZAPAS KAIRYS

Gimė 1938 m. birželio 20 d. Teneniuose, Šilalės rajone. 1948 m. rudenį pradėjo mokytis Kauno aklųjų internatinėje mokykloje. Buvo stropus ir aktyvus moksleivis, domėjosi literatūra, garsėjo meniniais gabumais. Neregio muzikos mokytojo Adolfo Majausko pamokytas pradėjo groti įvairiais muzikos instrumentais: klarnetu, saksofonu, akordeonu, pianinu. Mielai dalyvaudavo ir grodavo moksleivių instrumentiniuose ansambliuose, dažnai šiems ansambliams aranžuodavo įvairias pjeses. Turėjo gražų balsą, dainavo moksleivių chore ir vokaliniuose ansambliuose. Pedagogai, pastebėję neeilinius muzikinius gabumus, vyresniųjų klasių moksleiviui patikėjo vadovauti mokyklos merginų vokaliniam ansambliui. Vidurinę mokyklą J. Kairys baigė 1959 m., už gerą mokymąsi gavo padėką ir buvo apdovanotas sidabro medaliu. Siekdamas muzikinio išsilavinimo ir žinių, mokėsi Vilniaus J. Tallat-Kelpšos muzikos technikume, jį baigė 1964 m. Toliau studijavo Valskybinėje konservatorijoje (dabar Muzikos ir teatro akademija). 1970 m. baigė studijas ir gavo chorinio dirigavimo ir muzikos disciplinų dėstytojo specialybės diplomą.

Darbinę veiklą J. Kairys pradėjo 1959 m. vasarą LAD Kauno gamybinio mokymo kombinato spaustuvėje Brailio rašto raidžių rinkėju. Nuo 1960 m. rudens įmonės vadovybė jam patikėjo meno vadovo pareigas. 1965 m. tapo LAD Kauno tarprajoninių kultūros namų direktoriumi, 1968 m. buvo išrinktas LAD centro valdybos pirmininko pavaduotoju. Nuo tada persikėlė gyventi ir dirbti į Vilnių.

Dirbdamas LAD centro valdyboje, pagrindinį dėmesį skyrė neregijų kultūrai, muzikai ir švietimui. J. Kairiui padedant buvo įkurti profesionalūs kolektyvai: kamerinis aklųjų

choras Vilniuje ir pučiamųjų instrumentų orkestras Kaune. Įkūrus šiuos kolektyvus, J. Kairys atsisakė LAD centro valdybos pirmininko pavaduotojo pareigų ir 1972–1995 m. buvo šių kolektyvų direktoriumi. Atsisakęs direktoriaus pareigų iki 2004 m. rudens dainavo aklujų chore „Vilnius“. Vadovaudamas profesionaliems meno kolektyvams labai stengėsi, kad muzikai gabūs aklieji ir silpnaregiai galėtų tapti šių meninių kolektyvų artistais. Rūpinosi neregijų kompozitorių kūrinių populiarinimu.

J. Kairys buvo gabus kompozitorius. Sukūrė beveik 150 originalių kūrinių. Išleistos penkios originalių kūrinių natų knygos: „Lietuvai“ (1988) – maršai pučiamųjų instrumentų orkestrui; „Troškimai“ (1998) – dainos ir giesmės chorams; „Regėjau versmę“ (2003) – įvairių žanrų bažnytinė chorinė muzika; „Iš tos nakties“ (2007) – dainos solistams, vokaliniais ansambliams ir chorams; „Pragydo paukštelis“ (2007) – dainos vaikams. Kūrė vokalinę bei instrumentinę muziką. Kompozitorius daug kūrinių yra sukūręs ir pagal neregijų poetų A. Jonyno, V. Areimos, V. V. Toločkos, A. Katiliaus, E. Balčiūtės, A. Narijauskienės tekstus. Nemažai kūrinių atlieka įvairūs Lietuvos chorai ir, žinoma, jo iniciatyva įsteigtas choras „Vilnius“ bei solistai. Vieną jo kūrinį ypač išpopuliarino dainininkas Vladas Bagdonas. Tai tango „Iš tos nakties“ (žodžiai Juozo Macevičiaus). Šis tango dažnai skamba koncertuose ir per Lietuvos radiją.

Ypatingą vietą maestro kūryboje užima bažnytinė muzika. Nenuitoldamas nuo religinių lietuviškų vertimo tekstų, kompozitorius sukūrė brandžius ir didelės apimties kūrinius „Requiem“ ir „Mišias a-moll“.

Ankstyvoje jaunystėje pamilęs akordeoną, su juo nesiskyrė iki gyvenimo pabaigos. Kūrė muziką ir šiam instrumentui, dažnai pats ją ir atlikdavo. Daugiau kaip 30 metų su akordeo-

nistu Stasiu Stasiuliu grojo duetu, dažnai koncertuodavo įvairiuose renginiuose. Lietuvos radijas ir šalies bibliotekos sukaupe ir iki šiol išsaugojo dueto įgrojimų įrašus. Lietuvos aklųjų biblioteka, pasitikdama kompozitoriaus septyniasdešimtmečio jubiliejų, surinko geriausius buvusio akordeonistų dueto įrašus ir išleido kompaktinę plokštelę „Prisiminimai“.

J. Kairiui buvo nesvetima ir antroji kūrybinė mūza – literatūra. Dar vidurinėje mokykloje buvo aktyvus literatų būrelio narys. Šalies periodiniuose leidiniuose yra paskelbęs daugiau kaip 100 straipsnių muzikos, kultūros ir kitais aktualiais gyvenimo klausimais. Ypač nuoširdžiai ir stropiai jis kūrė garsines muzikines-literatūrinės kompozicijas. Parašė tekstų apie gabius neregius muzikantus, dainininkus ir įvairius muzikinius kolektyvus. Šios kompozicijos yra reikšmingos ne tik aklųjų, bet ir Lietuvos kultūriniam gyvenimui, turi didelę išliekamąją vertę. 1993 m. išleista jo prisiminimų knyga „Du šviesos taškai“ apie dainininkę Beatričę Grincevičiūtę ir rašytoją Antaną Jonyną.

J. Kairys nevengė ir visuomeninio darbo. Jam yra tekę būti nuolatinių ir laikinųjų komisijų nariu. Daug dešimtmečių jis buvo nepakeičiamas LAD meno saviveiklos kolektyvų apžiūrų komisijos pirmininku.

Daugiau kaip 40 metų buvo aktyvus LASS centro valdybos narys. Paskutiniaisiais gyvenimo metais sunkiai sirgo nepagydoma liga, bet, kiek leido jėgos, buvo aktyvus ir neabejingas šios organizacijos veiklai. Juozapas Kairys mirė 2008 m. spalio 14 d. Jis buvo ir iki šiol yra žymiausias Lietuvos neregys kompozitorius bei muzikantas. Sukauptą ilgametę patirtį mielai perduodavo jaunesniems kolegoms. Rūpinosi sukauptos tiflokraštotylinės medžiagos ir muzikinių įrašų išsaugojimu, buvo nuolatinis Lietuvos aklųjų bibliotekos konsultantas ir pa-

tarėjas. Sukaupęs paskutines jėgas stojiškai atlaikė savo septyniasdešimtmečio renginį Vilniaus Kongresų rūmuose 2008 m. birželio 20 d. Vienas gražiausių jo darbų – autorinių dainų chorui ir solistams plokštelė „Svarbiausi žodžiai“ – dienos šviesą išvydo likus mėnesiui iki kompozitoriaus mirties.

Už aktyvią ir nesavanaudišką veiklą yra gavęs įvairių padėkų ir apdovanojimų. 1996 m. liepos 2 d. Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas už nuopelnus Lietuvai, jos kultūrai, mokslui ir švietimui Juozapą Kairį apdovanojo Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordino pirmo laipsnio medaliu.

ANTANAS JONYNAS

Gimė 1923 m. gruodžio 14 d. Alytuje. Besimokydamas Alytaus gimnazijos šeštoje klasėje, 1940 m. pavasarį apako nuo sunkios gripo komplikacijos. 1941 m. rudenį atvyko į Kauno aklųjų institutą. Gana greitai išmoko Brailio rašto, buvo aktyvus moksleivis, daug ir nuoširdžiai dirbo leisdamas instituto auklėtinių laikraštį ir rengdamas literatūrines popietes. 1942–1944 m. mokėsi Kauno mokytojų seminarijoje, 1944–1946 m. studijavo Vilniaus universitete, 1951–1952 m. Maksimo Gorkio pasaulinės literatūros institute Maskvoje. 1944 m. rugsėjo 1 d. buvo paskirtas įgaliotiniu aklųjų organizacijai po Antrojo pasaulinio karo steigti, o spalio 4 d. buvo paskirtas Lietuvos aklųjų draugijos organizacinio biuro pirminku. Su bendraminčiais organizavo Lietuvos neregijų suvažiavimus, rūpinosi jų buitimi, sociokultūrine ir gamybine veikla. Net trijuose suvažiavimuose buvo išrinktas Lietuvos aklųjų draugijos centro valdybos pirmininku. Neregijų bendruomenėje jis buvo labai aktyvus, išsiskyrė išprusimu ir toliaregiškumu, buvo tikras gerų darbų ir idėjų generatorius. Jam rūpėjo viskas: ir aklojo kasdienė buitis, ir švietimas, ir kultūros reikalai. Sumanymus stengdavosi įgyvendinti, nevengdavo atsakomybės, dažnai pats imdavosi naujosios įstaigos vadovo pareigų. 1963 m., įsteigus Lietuvos aklųjų draugijos leidyklą, tapo pirmuoju jos direktoriumi. Po kelerių metų, kai leidykloje buvo įsteigta nauja tiflologinės literatūros redakcija, perėjo jai vadovauti.

Be darbo neregijų organizacijoje, aktyviai dalyvavo tuometinės Lietuvos visuomeniniame gyvenime. Pokario metais pradėjo aktyviai kurti ir publikuoti savo kūrybą. 1949 m. A. Jonynas priimamas į Rašytojų sąjungos narius. Jis pirmasis

neregys Lietuvoje tapęs rašytojų bendrijos nariu. Dirbo „Pergalės“, „Literatūros ir meno“, „Moksleivio“ redakcijose. Jo plunksnai priklauso per 20 originalių knygų. Jis taip pat yra keliolikos knygų bendraautoris ar sudarytojas. Jo kūryba buvo vertinama, yra gavęs įvairių premijų ir apdovanojimų. Staigi mirtis (1976 m. liepos 5 d.) nutraukė kūrėjo trisdešimt penkerių metų darbą, bet jo kūryba leidžiama ir toliau. 1979 m. leidykla „Mintis“ išleido knygą „Žmogiškoji rehabilitacija“. Joje keliamos mintys ir problemos dėl aklųjų rehabilitacijos, integracijos aktualios ir mūsų dienomis. Už šią knygą Lietuvos aklųjų draugija A. Jonynui po mirties skyrė tiflologijos premiją. 2003 m., minint poeto aštuoniasdešimtmetį, jo sūnus Antanas A. Jonynas, irgi poetas, parengė tėvo eilėraščių rinktinę „Rugsėjo pilnatis“. Knygoje naujai nušviečiama autoriaus kūryba, didelę rinktinės dalį sudaro dar niekur neskelbti ir nespausdinti eilėraščiai, parašyti 1943–1945 metais. Tais pačiais metais Lietuvos aklųjų biblioteka išleido proginę dvigubą kompaktinę plokštelę „Antanas Jonynas“. Pirmoje plokštelėje skamba autoriaus balsu skaitoma poezija, antroje – pagal poeto tekstus sukurtos dainos.

Nors rašytojo kūryba vertinama gana įvairiai, kartais prieštaringai ir nevienareikšmiškai, bet net didžiausi kritikai jo nesumenkina, nes meninis žodis tikrai įtaigus ir brandus. Svarbiausias palikimas – tai rašytojo paliktos knygos ir gausybė straipsnių įvairiomis temomis. Bibliotekų fonduose saugomas jo rašytinis palikimas, ypač kruopščiai jis saugomas Lietuvos aklųjų bibliotekoje. Čia taip pat sukaupta daug garso įrašų su šio žmogaus balsu. Išlikęs ir dokumentinis filmas apie neramos sielos žmogų. Melodingiems posmams daug kompozitorių sukūrė ir tebekuria dainų. Žinomiausias kūrinys „Sentimentalus romansas“, kurio atlikimo versijų bei aranžuotųjų yra gerokai

per keturiasdešimt. Liaudyje ši daina paprastai vaidinama „Aš mylėjau tave tau nežinant“.

Alytuje, tėvų namuose, nuo 1988 m. veikia Antano Jonyno memorialinis muziejus. Vilniuje, Antakalnio gatvėje, prie namo, kur daug metų gyveno poetas su šeima, kabo atminimo lenta. Minint poeto gimimo septyniasdešimtmetį, Vilniaus Dailės kombinatas pagamino atminimo medelį (dailininkai A. Dzikaras, A. S. Kliauga). B. Uogintas nutapė pomirtinius rašytojo portretus. Anot monografijos apie A. Jonyną autorės Janinos Riškutės – „metai, užuot gramzdinę į užmarštį, saugo ją gyvą, artimą mums.“

TURINYS

SAUSIS	3
VASARIS	4
KOVAS	5
BALANDIS	6
GEGUŽĖ	7
BIRŽELIS	8
LIEPA	9
RUGPJŪTIS	10
RUGSĖJIS	11
SPALIS	12
LAPKRITIS	13
GRUODIS	14
MINĖTINOS SUKAKTYS	15
STRAIPSNIAI	17
LIONGINAS RAGĖNAS	19
RAIMUNDAS ŠIMKUS	21
ALVYDAS VALENTA	23
DAINA VITKAUSKIENĖ	25
RIMANTAS VENCKUTONIS	27
JUOZAPAS KAIRYS	29
ANTANAS JONYNAS	33

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

Ti-33 Tiflologinis kalendorius 2013 metai : datos ir žmonės / sudarytojas ir straipsnių autorius Juozas Valentukevičius. – Vilnius: Lietuvos aklųjų biblioteka, 2012. – 40 p.

ISSN 1822 – 8267

Leidinyje pateikiamos svarbiausios valstybinių ir religinių švenčių datos bei visuomenei ir sutrikusio regėjimo žmonėms atmintinos datos, taip pat aklųjų labai dirbusių žmonių jubiliejinių sukakčių datos. Yra keletas straipsnių apie nusipelnčius žmones.

UDK 006.95

TIFLOLOGINIS KALENDORIUS

2013 METAI

DATOS IR ŽMONĖS

(Leidžiamas nuo 1972 m.)

Redagavo *Janina Vileikienė*

Maketavo *VšĮ „Sorre“*

Išleido Lietuvos aklųjų biblioteka

Skroblų g. 10, LT-03142 Vilnius

Tiražas 100 egz.